

София, 25 август, 2022 г.
изх. № 3327/25.08.2022

До:

Атанас Пеканов,
Служебен заместник министър-председател по управление на европейските средства
Адрес: гр. София, бул. „Княз Александър Дондуков“ 1
atanaspekanov@government.bg

Росен Христов,
Служебен министър на енергетиката
Адрес: гр. София, ул. „Триадица“ 8
E-mail: e-energy@me.government.bg

Иван Шишков
Служебен министър на регионалното развитие и благоустройството
гр. София, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19
E-mail: e-mrrb@mrrb.government.bg

Ивайло Алексиев
Изпълнителен директор на Агенция за устойчиво енергийно развитие

Копие до:
Лазар Лазаров
Служебен министър на труда и социалната политика

Относно: Промените в Директивата за енергийна ефективност на ЕС и подкрепата за енергийно бедни домакинства в Република България

Уважаеми г-н Пеканов,
Уважаеми г-н Христов,
Уважаеми г-н Шишков,
Уважаеми г-н Алексиев,
Уважаеми г-н Лазаров,

От името **WWF България** се обръщаме към Вас, за да обърнем внимание на последните промени в Директивата за енергийна ефективност (Директивата) от 14.07.2021г., свързани с изискване за намаляване на енергийната бедност. Тези промени изискват конкретни

мерки, които считаме за изключително важни при разработката на финансовите механизми свързани с прилагането на Директивата за изпълнението на целите на Зелената сделка след актуализацията с пакет “Подготвени за цел 55”.

WWF България работи усилено, за да гарантира, че политиките и законите, подкрепящи целите на Зелената сделка и пакета “Подготвени за цел 55”, ще са ефективни и навременни, и ще отговарят на заявената амбиция за постигане на климатично-неутрален Европейски съюз, като постигнат и подобряване на благосъстоянието и здравето на гражданите и бъдещите поколения.

Промените в Директивата изискват мерките в областта на енергийната ефективност да се прилагат приоритетно за подобряване на положението на домакинствата с ниски и средни доходи, уязвимите клиенти, включително крайните ползватели на енергия, хората, засегнати или застрашени от енергийна бедност, и хората, живеещи в социални жилища. Цялостният подход, приложен към изготвянето на политиките и прилагането на политиките и мерките, изисква от държавите членки да гарантират, че други политики и мерки не оказват неблагоприятно въздействие върху тези лица и домакинства.

В тази насока, от **WWF България** искаме да бъдат приоритетно и ефективно приложени следните аспекти от променената Директива:

- 1. Третиране на енергийната ефективност като пълноценен енергиен източник при изпълнение на климатичните цели до 2050 г.**, а принципът „енергийната ефективност на първо място“ да е основен принцип, който да се взема предвид във всички сектори.
  - Мерките за енергийна ефективност да са от основно значение за всяка икономически ефективна стратегия за борба с енергийната бедност и уязвимостта на потребителите и да допълват политиките в областта на социалната сигурност на равнището на държавите членки.
- 2. Постигане на удвоен процент на саниране при „Вълна на саниране“ с двойното предизвикателство относно енергийната и ресурсната ефективност и икономическата достъпност в сградния сектор.**
  - Акцентиране върху сградите с най-лоши показатели, енергийната бедност и публичните сгради при осъществяване на „Вълната на саниране“.
  - Спазване на последните стандарти за енергийни характеристики на сградите при саниране и изчисление на енергийните и въглеродни спестявания от санирането за адекватно отразяване на ефекта от инвестираните финанси.(за повече детайли – позиция на WWF България за Директивата за енергийни характеристики на сградите¹)
  - Развитие на механизъм за обслужване на едно гише, който да даде възможност на множество целеви групи, включително граждани, малки и

---

¹ wwf_position_letter_epbd_20220817.pdf (panda.org)

средни предприятия (МСП) и публични органи, да разработват и изпълняват проекти и мерки, свързани с прехода към чиста енергия.

- Подкрепа за местните и регионалните структури при откриването и смекчаването на енергийна бедност.

3. Насърчаване на ролята на общностите за енергия от възобновяеми източници и гражданските енергийни общности.

- Енергийните общности могат да подпомогнат борбата с енергийната бедност чрез улесняване на проекти за енергийна ефективност, намаляване на потреблението на енергия и по-ниски тарифи за доставка.
- Съставяне на план за саниране на индивидуалните къщи, и за подмяна на отоплителните инсталации с ефективни и икономически достъпни инсталации, на база на ВЕИ.
- Въвеждане на мерки за развитие и по-широка употреба на термопомпи на достъпни цени и разкриване на възможности за местното им производство с цел намаляване на разхода за потребителите.

4. Насърчаване на модернизиранието на отоплителните системи като важна част от основното саниране в съответствие с дългосрочната цел за въглеродна неутралност.

- Насърчаване на децентрализирано производство на енергия, като до 31 декември 2025 г. се използват инсталации с поне 50% енергия от ВЕИ, а след това и по-висок дял.
- Облекчаване на административните процедури за получаване на разрешение за изграждане на мощности, като се прилага принципът „Мисли първо за малките“.
- Въвеждане на благоприятна нормативна рамка, имаща за цел осигуряване на техническо подпомагане и целенасочена информация за МСП.

5. Включване на социални цели във връзка с енергийната бедност при разработка на мерки за икономии на енергия, като тази възможност да е разширена и по отношение на алтернативните мерки на политиката.

- Отделяне на специално внимание на определени групи от населението, изложени на риск от енергийна бедност или по-податливи на последиците от нея, като например жени, лица с увреждания, възрастни хора, деца и лица с малцинствен расов или етнически произход.
- Навременен изграждане на алтернативни мощности за отопление от възобновяеми източници за битови потребители на топлофикации във въглищни райони.
- Постигне на определен дял от кумулативните икономии на енергия в групата на хората, засегнати от енергийна бедност, уязвимите клиенти и, когато е приложимо, хората, живеещи в социални жилища. Този дял е най-малко равен на дела на домакинствата, намиращи се в състояние на енергийна бедност, както е оценен в националния план в областта на енергетиката и климата. (27% от населението)

- Гарантиране, че други политики и мерки извън енергийната ефективност не оказват неблагоприятно въздействие върху тези лица и домакинства. В това число повишаване на цените на енергийните ресурси.
- Повишена защита на потребителите чрез въвеждане или подобряване на съществуващите механизми за извънсъдебно уреждане на спорове за всички потребители (енергиен омбудсман).

6. Гарантиране на подходяща финансова и техническа подкрепа за мерките за енергийна ефективност и енергийна бедност, пълноценно използване на европейските фондове, налични в многогодишната финансова рамка (МФР) и Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ).

- България трябва да приложи схеми за задължения за енергийна ефективност или алтернативни мерки на политиката, поотделно или в комбинация, или финансирани от национален фонд за енергийна ефективност програми или мерки приоритетно за хората, засегнати от енергийна бедност.
- България трябва да изисква от задължените страни да постигат определен дял от своите задължителни икономии на енергия в групите на хората, засегнати от енергийна бедност.
- Националните схеми за финансиране следва да бъдат допълнени от подходящи схеми за по-добра информация и техническа и административна помощ и по-лесен достъп до финансиране и най-доброто използване на наличните средства от хората, засегнати от енергийна бедност.

WWF България намира за изключително важно държавата представена от министерствата и съответните институции, да изисква от задължените страни² да работят заедно с местните органи или общините за прилагането на мерки за подобряване на енергийната ефективност за намаляване на енергийната бедност чрез:

- идентифициране и удовлетворяване на специфичните нужди на групите, изложени на риск от енергийна бедност или по-податливи на последиците от нея.
- Предприемане на действия като саниране на сгради, включително на социални жилища, подмяна на уреди, финансово подпомагане и стимулиране на мерки за подобряване на енергийната ефективност в съответствие с националните схеми за финансиране и подпомагане или енергийни обследвания.

Във тази връзка, от WWF България изразяваме сериозни опасения за следните няколко проблема:

- Към август 2022 г. в България **няма официално приети дефиниция, критерии и механизъм за идентифициране и намаляване на енергийната бедност.**

² [Celi_2017_Utvardeni.pdf \(government.bg\)](https://www.seea.government.bg/documents/Celi_2017_Utvardeni.pdf)
https://www.seea.government.bg/documents/Celi_2017_Utvardeni.pdf

- Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България (ИНПЕК)³ не съдържа конкретна цел за намаляване на дела на енергийно бедните, а Директивата задължава отчитане на резултатите по постигане на климатичните цели чрез индикатори за обхванат дял енергийно бедни. Всички програмни инструменти с европейски средства в сферата на енергийната ефективност, вкл. ПВУ, СКФ и МФР няма да са ефективни ако нямат акцент върху енергийно бедните домакинства и ще насочат финансирането в първите фази без да акцентират на най-уязвимите. Изпълнението на целите ще бъде забавено поради тромавост на административната система, ако не се развие капацитет по отношение на хоризонталните климатични политики,

Бихме желали да напомним, че има създадена Комисия за енергийна ефективност и енергийна бедност (КЕЕ) към Консултативния съвет по Европейската зелена сделка (КСЕЗС), която има цялата подготовка и експертиза да започне дейност. **Настояваме за бързата организация и спешно и пълно възстановяване на дейността на КЕЕ в най-кратки срокове.**

Отчитаме сериозен риск за забавянето на подготвянето, приемането и изпълнението на елементите на Европейската зелена сделка имащи пряко отношение към повишаването на енергийната ефективност и адресирането на енергийната бедност, а именно:

- Териториални планове в сферата на енергетиката и климата, с отчитане на мерки за енергийно бедни домакинства в съответните засегнати райони.
- Социален климатичен план, със срок за предаване към ЕК от 30 юни 2024 г.⁴, за поранно разглеждане, одобрение от ЕК и прилагане на мерки, за да може да бъдат финансирани от Социалния климатичен фонд при стартиране на работата му през 01.01.2025 г.
- План за саниране на сгради до 30 юни 2024 г.⁵, с акцент върху енергийно бедните домакинства и със задължение за отчет на резултатите с показатели за обхванат дял уязвими домакинства.

Съвсем не на последно място е и адресирането на енергийната криза през зимния сезон на 2022/2023 г., за която е необходимо българското правителство да гарантира, че други политики и мерки извън енергийната ефективност не оказват неблагоприятно въздействие върху тези лица и домакинства. При двуцифрен ръст на инфлацията на месечна база в продължение на година и растящ обхват на уязвимите групи, е важно да не се компроментира възможността за извършване на справедлив енергиен преход като част от обсъжданата национална пътна карта за декарбонизация. Липсата на справедлив преход за домакинствата би създавала социално напрежение и липса на подкрепа за декарбонизацията на страната от една значителна част от българското общество. Домакинствата са защитени потребители според RePowerEU и те следва последни да понесат тежестта от по-високите цени на енергийните ресурси и техните последствия.

---

³ <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1301>

⁴ Предложение за регламент - COM(2021)568, стр. 13

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0558&from=EN> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0558&from=EN> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0558&from=EN> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021PC0558&from=EN>

В заключение, бихме искали да акцентираме, че мерките за енергийна ефективност са от основно значение за всяка икономически ефективна стратегия за борба с изменението на климата, енергийната бедност и уязвимостта на потребителите и да допълват политиките в областта на социалната сигурност на равнището на държавите членки.

При необходимост сме готови да предоставим допълнителна информация по темата и конструктивно да подкрепим процеса по създаване на механизъм за намаляване на енергийната бедност, в рамките на КСЕЗС.

Лице за контакт: Апостол Дянков, Ръководител програма „Климат и Енергия“, WWF България, тел. +359 886 745 777, ел.поща: adyankov@wwf.bg.

С уважение:

Веселина Кавръкова

Изпълнителен директор

WWF България

